

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาพัฒนาการเรียนรู้วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยในโรงเรียน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนและนักเรียนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยที่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประจำอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในเขตจังหวัดขอนแก่น อุรธานี หนองคาย สกลนคร เลย อุบลราชธานี นครพนม มุกดาหาร สุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ รวมทั้งสิ้น ๑๑ โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น ๕๕ คน ส่วนนักเรียนคือนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ ๔ (มัธยมศึกษาตอนปลาย) ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในเขตจังหวัดขอนแก่น อุรธานี หนองคาย สกลนคร เลย อุบลราชธานี นครพนม มุกดาหาร สุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ รวมทั้งสิ้น ๑,๕๕๕ คน

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

กานิยมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียนรู้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแบ่งเป็น ๕ ด้านคือ

๑. ด้านการรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง พบว่านักเรียนในทุกโรงเรียนส่วนใหญ่จะเข้าแถวเคารพธงชาติก่อนเข้าเรียนมากที่สุด, มีการทำบัตรประจำตัวนักเรียน/บัตรประชาชน มากถึงมากที่สุด, นักเรียนจะเข้าเรียนและมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ มากที่สุด, นักเรียนไปใช้สิทธิเลือกตั้งกรรมการนักเรียนมากที่สุด และติดตามข่าวสารทางวิทยุ/T.V./สื่อต่างๆ มาก

นอกจากนี้ยังพบอีกว่านักเรียนอายุ ๑๔-๑๖ ปีจะเข้าเรียนและมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ มากที่สุด, นักเรียนในโรงเรียนมุกดาหารมีการขออนุญาตลาเมื่อไม่สามารถมาเรียนได้มากที่สุด

และนักเรียนที่คาดหวังจะเข้าศึกษาในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์จะขออนุญาตลาเมื่อไม่สามารถมาเรียนได้มากที่สุดเช่นกัน

๒. ด้านการรู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ในทุกโรงเรียนมีการหยิบยืมสิ่งของของผู้อื่นแล้วส่งคืนมากที่สุด, นักเรียนไม่ใช้วาจาหยาบคายไปกระทบผู้อื่นมาก, นักเรียนไม่ทำร้ายร่างกายผู้อื่นมาก, นักเรียนไม่ลักขโมยสิ่งของของผู้อื่นมาก, นักเรียนไม่ส่งเสียงรบกวนผู้อื่นในชั้นเรียนมาก, นักเรียนไม่ทำลายสิ่งของของผู้อื่น/สาธารณณะมาก

นอกจากนี้ยังพบอีกว่านักเรียนอายุ ๑๔ ปีจะไม่ลักขโมยสิ่งของของผู้อื่นมากที่สุด, นักเรียนในโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล โรงเรียนนุกดาหาร โรงเรียนนุริรัมย์พิทยาคม มีการกล่าวขอโทษเมื่อมีเหตุกระทบกระทั่งผู้อื่นมากที่สุด, นักเรียนที่มีความคาดหวังจะศึกษาต่อในสาขาวิชาแพทยศาสตร์จะไม่ทำร้ายร่างกายผู้อื่นมากที่สุดและไม่ลักขโมยสิ่งของของผู้อื่นมากที่สุดเช่นกัน

๓. ด้านการมีวินัย พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ในทุกโรงเรียนจะเข้าแถวเรียงตามลำดับก่อนหลังเมื่อซื้ออาหารมากที่สุด, นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียนมากที่สุด, นักเรียนจอดรถในที่ที่โรงเรียนจัดไว้ให้มากที่สุด, นักเรียนไม่จอดรถในที่ห้ามจอดมาก, นักเรียนตรงต่อเวลาเมื่อมีนัดมาก, นักเรียนไม่ออกนอกห้องเรียนก่อนได้รับอนุญาตมาก, นักเรียนเข้าชั้นเรียนตรงเวลามาก

นอกจากนี้ยังพบอีกว่านักเรียนที่คาดหวังจะเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ แพทยศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ เทคโนโลยี สถาปัตยกรรมศาสตร์ จะเข้าแถวเรียงตามลำดับก่อนหลังเมื่อซื้ออาหารมากที่สุด, นักเรียนอายุ ๑๕ ปีจะไม่จอดรถในที่ห้ามจอดมากที่สุด, นักเรียนอายุ ๑๕ ปีจะแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียนมากที่สุด, นักเรียนในโรงเรียนนุกดาหารจะเคารพกฎจราจรมากที่สุด, นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเกินกว่า ๖ ปีจะส่งหนังสือตามกำหนดเวลามากที่สุด

๔. ด้านการมีส่วนร่วมอย่างเต็มภาคภูมิในการตัดสินใจ พบว่านักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ จะร่วมแสดงความคิดเห็นต่อผู้อื่นมาก, นักเรียนจะร่วมทำเวรความสะอาดมาก, นักเรียนจะร่วมในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณณะมาก, นักเรียนจะร่วมหาเสียงเลือกตั้งกรรมการนักเรียนค่อนข้างมากถึงมากที่สุด, นักเรียนจะร่วมเผยแพร่ข่าวสารมาก, นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการบริการสังคมมาก

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า นักเรียนที่มีความคาดหวังจะศึกษาต่อในสาขาวิชาสัตวแพทยศาสตร์ จะร่วมแสดงความคิดเห็นต่อผู้อื่นมากที่สุด, นักเรียนในโรงเรียนเลขอนุกูลวิทยาจะเข้าร่วมในกิจกรรมกีฬาภายในโรงเรียนมากที่สุด, นักเรียนอายุ ๑๔ ปีจะเข้าร่วมกีฬาภายในโรงเรียนมากที่สุด, นักเรียนที่มีความคาดหวังจะเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาเกษตรศาสตร์จะร่วมในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณณะมากที่สุด

๕. ด้านการรับผิดชอบที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคุณ พบว่านักเรียนในโรงเรียน มุกดาหารและโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูลจะรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายมากที่สุด, นักเรียนที่มีความคาดหวังจะเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ แพทยศาสตร์ เทคนิค การแพทย์ สาธารณสุขศาสตร์ เกษศาสตร์ เทคโนโลยี จะรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายมากที่สุด, นักเรียนในโรงเรียนมุกดาหาร โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย จะรับผิดชอบผลงานของตนเองมากที่สุด, นักเรียนในโรงเรียนมุกดาหาร โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล จะรับผิดชอบในผลของพฤติกรรมใด ๆ ของตนมากที่สุดและรับผิดชอบในการตัดสินใจแก้ปัญหา ของตนมากที่สุดเช่นกัน, นักเรียนในโรงเรียนมุกดาหาร โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย จะรับผิดชอบ/รู้จักเห็นใจผู้อื่นมากที่สุด, นักเรียนในโรงเรียนมุกดาหารมีการรับผิดชอบ/เอาใจใส่ในการเรียนของตนมากที่สุด, นักเรียนที่มีความคาดหวังจะศึกษาต่อใน สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ แพทยศาสตร์ เกษศาสตร์ มีความรับผิดชอบ/เอาใจใส่ในการเรียนของ ตนมากที่สุด

การวิเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรม การเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าครูผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาเอก ทุกครั้งที่มีการเรียนการสอน จะใช้การสอนแบบทบทวน, สอนแบบบรรยายด้วยวิทยากรพิเศษ/ผู้เชี่ยวชาญ, สอนแบบใช้การ ประชุมเชิงปฏิบัติการ

นอกจากนี้ยังพบอีกว่าทุกครั้งที่มีการเรียนการสอนในโรงเรียนมุกดาหาร โรงเรียนสกลราช วิทยานุกูล โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จะใช้การสอนแบบบรรยาย และครูผู้สอนในโรงเรียนบุรีรัมย์ พิทยาคมยังใช้การสอนแบบบูรณาการอีกด้วย

การตรวจสอบสมมติฐานในการวิจัย

ข้อที่ ๑ การเรียนการสอนแบบสืบสวนสอบสวนมีอิทธิพลต่อการรู้จักสิทธิและหน้าที่ของ ตนเอง เป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อที่ ๒ การเรียนการสอนแบบบรรยายประกอบการสนทนา มีอิทธิพลต่อการรู้จักเคารพใน สิทธิของผู้อื่น เป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อที่ ๓ การเรียนการสอนแบบบูรณาการมีอิทธิพลต่อการมีวินัย เป็นไปตามข้อสมมติฐาน ที่ตั้งไว้

ข้อที่ ๔ การเรียนการสอนแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมอย่างเต็มภาคภูมิ ในการตัดสินใจ เป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อที่ ๕ การเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนมีอิทธิพลต่อการรับผิดชอบในเรื่องที่มี ผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคุณ เป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้

This survey research aimed to investigate the development of learning about democratic political culture in school. Population and sample were high school teachers and students in the northeast region. School teachers involved in this study included 95 teachers teaching social studies, religion, and culture subjects from 11 schools of the Ministry of Education in: Khon Kaen, Udontani, Nongkhai, Sakonnakorn, Loei, Ubonratchatani, Nakornpanom, Mukdahan, Surin, Burirum, and Sisaket. Students took part in this project, were in level 4 of 11 high schools of the Ministry of Education in the northeast as well. It consisted of 1,595 students from: Khon Kaen, Udontani, Nongkhai, Sakonnakorn, Loei, Ubonratchatani, Nakornpanom, Mukdahan, Surin, Burirum, and Sisaket.

Results and conclusions

Appropriate and Fit Values for Students' Learning about Democratic Political Culture in the Northeast Region High Schools can be explained in 5 areas as follows:

1. In an area of "awareness of their own rights and duties", it revealed that most students in every school lined up in front of the flag before attending their classes. Students had their identity cards made, both student and citizen ones at high to highest level. As for class hours, it showed at highest level that students attended class and had their class hours not less than 80% of all class hours. Students took their rights to vote in student board election at highest level. They caught up with news on radio and TV as well as other media at high level.

Apart from this, it appeared that students aged between 14 and 16 attended and had class hours less than 80% at highest level. Students in Mukdahan in particular, asked for allowance in

case they could not attend class at highest level. As well as students in Mukdahan, students expecting to study in Education Science asked for permission before absence from school at highest level.

2. In aspect of respecting the other's right, most students in every school revealed highest level in returning things they borrowed from friends. The following were behavior students not do to others at high level: speaking rude words, attacking , robbing , making loud noise, and destroying friend's and public's properties.

Besides, it appeared at highest level that students aged 14 did not rob things. Students in the following schools: Udonpittayanukoon, Mukdahan, Buriramphittayakhom, in particular, apologized when offending others. Students expecting to study Medicine did not attack and rob anything from other friends.

3. With respect to discipline, it revealed at highest level that most students queued up to buy food. Students wore school uniform in accordance with school regulation and park in the car park to the high and highest level. Students showed high level in the following: avoiding to park in a " No Parking" area, being prompt for appointment, not to be away from class before permission, and attending the classroom promptly.

In addition, it revealed at highest level that students expecting to study in the following faculties: Engineering, Nursing, Medicine, Public Health Science, Technology, and Architecture had the tendency to queue for food. Students aged 19 in particular, tend not to park in a "No Parking" area. Where as students aged 15 tended to wear school uniform. The students in Mukdahan especially obeyed the traffic rule. The students over 6 years in school tended to return books on due date the most.

4. In aspect of participation in making decisions, it pointed out at high level that students involved in: having their opinions toward others, joining classroom cleaning, participating in public services, distributing information, attending social services and promoting students board election.

What is more, it was found at highest level that students expecting to study Veterinary Science tended to participate in sharing opinions with others. Students in Loelianukulwittaya school tended to take part in sport activity most, especially students aged 14. Students expecting to study Agriculture tended to devote themselves to public services the most.

5. In regard to responsibility, it showed at highest level that students in Mukdahan and Sakolrajwithayanukool school tended to be responsible for their assignments most. In the same

way, students expecting to study the following science: Nursing, Medical, Associated Medicine, Public Health, Pharmaceutical and Technological, in particular, tended to be responsible for their assignments most as well. Students of these schools: Mukdahan, Sakolrajwithayanukool, Piyamaharachalai tended most to be responsible for their own work. Students in Mukdahan and Sakolrajwithayanukool tended to be responsible for any of their own behaviors as well as for decision making in solving their own problems. Students in Mukdahan, Sakolrajwithayanukool and Piyamaharachalai tended to have responsibility and sympathy for others most. Students in Mukdahan tended most to have responsibility and to take care of their learning. In regard to students expecting to study in Nursing, Medical and Pharmaceutical Science, it was found that they had most responsibility and taking care of learning.

In analyzing the method of teaching and learning that promote learning about democratic political culture of high schools students in the northeast region, it revealed that teacher with doctorate tended to apply following methods to their teaching and learning: lesson review, lecture by special guest or expert, and workshop.

Besides, it pointed out that method used for teaching in these schools: Mukdahan, Sakolrajwithayanukool, and Buriramphittayakhom, was lecture. In addition, teachers in Buriramphittayakhom school especially integrated teaching method.

Hypothesis test:

1. Teaching method "inquiry" was proved to have an influence on awareness of students' own rights and duties, which accepted the hypothesis.
2. Teaching and learning methods "lecture/ conversation " was proved to have an influence on respecting the other's right, which accepted the hypothesis.
3. Teaching method " integrated" was proved to have an influence on discipline, which accepted the hypothesis.
4. Teaching method "democratic" was proved to have an influence on participation in making decisions, which accepted the hypothesis.
5. Teaching method "student centered" was proved to have an influence on responsibility, which accepted the hypothesis.